

ПРЭЗУМПЦЫЯ

*Гарадзенскі праваабарончы
інфармацыйна-аналітычны бюлетэнь*

26-га красавіка 2013-га году спаўняеца 27 год з моманту жудаснай Чарнобыльской катастрофы, якая панесла і працягвае забіраць безліч чалавечых жыццяў.

Але сённяшні рэжым зноў распачаў будаўніцтва новай атамнай станцыі на расійскіх тэхналогіях.

Станісаў Шушкевіч: Лукашэнка ядзерную электрастанцыю ператварае ў "зброю"

Лукашэнка найперш разглядае Астравецку АЭС як сродак шантажу Літвы, - лічыць першы кіраунік незалежнай Беларусі Станіслаў Шушкевіч. Паводле палітыка, кіраунік Беларусі і раней казаў, што вывядзенне ядзернай зброі з краіны ў 90-х гадах было памылкай, і цяпер ён прагне мець гэтую зброю ў любым выглядзе.

Станіслаў Шушкевіч:

- Я думаю, што да гэтага можа дайсці, што Беларусь можа стаць ядзернай зонай. Таму што Лукашэнку ўжо так хочацца мець нешта ядзернае на тэрыторыі Беларусі, што ён фактычна ядзерную электрастанцыю ператварае ў "зброю". Адсюль мы будзем пагражаць Літве. Любая, самая нікчэмная, аварыя там – гэта пагроза Вільні. Так што гэта праект не энергетычны, не тэхналагічны, а ў першую чаргу – палітычны.

Паводле Станіслава Шушкевіча, ён, як фізік-ядзершчык, выступае за тое, каб у Беларусі была ядзерная энергетыка. Але не такая "маразматычная", кажа палітык, якая зараз навязваеца краіне.

"Чарнобыльскі шлях - 2013"

Праваабаронцы паведамляюць прынамсі пра 10 затрыманых удзельніках акцыі "Чарнобыльскі шлях", якая прыйшла ў Менску 26 красавіка. Суды над некаторымі з іх пройдуць у панядзелак, 29 красавіка.

Затрыманых журналістак газеты "Наша ніва" Аксану Рудовіч і Ірыну Арахоўскую даставілі ў РУУС Савецкага раёна Менска. Праз некаторы час яны былі адпушччаны з міліцыі.

Збітага Ігара Трухановіча таксама даставілі ў Савецкае РУУС, адкуль перавезлі ў сталічны Цэнтр ізяляцьі правапарушальнікаў на вуліцы Акрэсціна.

Прэвентыўна, яшчэ да пачатку "Чарнобыльскага шляху", у Менску затрымалі эколага Ірыну Сухій і актыўістаў Вольгу Канавалаву Васіля Сінюхіна і Констанціна Кірыленку. Іх даставілі ў аддзяленне міліцыі, дзе пратрымалі тры гадзіны, а затым адпусцілі.

Заява прэс-сакратара генеральнага сакратара ААН з нагоды 27 гадавіны аварыі на ЧАЭС

Адзначаючы дваццаць сёму гадавіну аварыі на Чарнобыльскай АЭС, мы аддаём належнае работнікам аварыйна-выратавальных службаў, якія, рызыкуючы жыццём, змагаліся з яе наступствамі, тым, што быў вымушаны пакінуць свае дамы, - а іх больш за 330 000 чалавек - і мільёнам, якія працаваюць у заражаных раёнах людзей, якія доўгі час знаходзіліся ў стане псіхалагічнага шоку, выкліканага бесперапыннай трывогай пра сваё здароўе і дабрабыт.

Незлічоная колькасць жанчын, мужчын і дзяцей, якія пацярпелі ад радыякцыйнага забруджвання, ніколі не павінны быць забытыя.

Пацярпелы раён усё яшчэ не адышоў ад наступстваў аварыі. Наступствы экалагічнай шкоды для харчовых ланцужкоў ў выніку траплення ў іх радыякцыйных рэчываў, а таксама для зямельных і водных рэсурсаў будуть у многіх выпадках адчувацца яшчэ доўгія гады.

У той жа час прыемна адзначыць, што людзі сёння атрымалі шанец весці нармальнае жыццё.

Для замацавання гэтых абнадзвільных тэндэнций Генеральная Асамблея абвясціла 2006-2016 гады «Дзесяцігоддзем рэабілітацыі і ўстойлівага развіцця» пацярпелых раёнаў. План дзеянняў Арганізацыі Аб'яднаных Нацый па Чарнобылі адлюстроўвае нашу прыхільнасць справе дасягнення мэтаў Дзесяцігоддзя з дапамогай засяроджвання ўагі на сацыяльна-еканамічным развіцці, прапагандзе здаровага ладу жыцця і забеспечэнні эканамічнай самадастатковасці насельніцтва.

Людзі, якія зма гаюцца з наступствамі Чарнобыльскай аварыі, прайдзяць вялікую ўстойлівасць. Тым не менш яны па-ранейшаму маюць патрэбу ў падтрымцы.

Генеральны сакратар звяртаецца да міжнароднай супольнасці з заклікам прайдзяць шчодрасць пры аказанні дапамогі пацярпелым раёнам у іх барацьбе за доўгачаканае вяртанне да нармальнага жыцця.

Міжнародная супольнасць вынесла шэраг важных урокоў з дзейнасці па пераадоленні гуманітарных наступстваў аварыі на Чарнобыльскай атамнай электрастанцыі. Гэтыя ўрокі знайшлі адлюстраванне ў падрыхтаваным Упраўленнем Арганізацыі Аб'яднаных Нацый па каардынацыі гуманітарных пытанняў даследаванні па тэме «Забеспечэнне ўзаемасувязі паміж сістэмай каардынацыі гуманітарнай дзейнасці і сістэмай рэагавання на ядзерныя аварыі», які змяшчае высновы, якія могуць выкарыстоўвацца і ў іншых сітуацыях, звязаных з атамнымі аварыямі, ва ўсім свеце. Генеральны сакратар заклікае прымаць далейшыя меры па выкананні рэкамендацый, якія змяшчаюцца ў гэтым даследаванні.

Сёння, праз 27 гадоў пасля трагедыі Чарнобыля, Генеральны сакратар заяўляе аб прыхільнасці сістэмы Арганізацыі Аб'яднаных Нацый далейшаму аказанню дапамогі асобам, якія пацярпелі ў выніку Чарнобыльскай аварыі, і працы па ўмацаванні ядзернай бяспекі і ўстойліваму развіццю энергетыкі ва ўсім свеце.

Сартаванне смецця

На мінулым тыдні прыйшла навіна пра тое, што ў горадзе над Нёманам будзе пабудаваны завод для перапрацоўкі смецця. Сусветны банк вылучыў на гэты праект ажно 43 з паловай мільёны даляраў крэдыту. Справа, безумоўна, патрэбная. Агучана таксама, што плануеца ўсталёўваць адпаведныя кантэйнерныя пляцоўкі і ўласна кантэйнеры з прыцэлам на тое, што ад смеццяводаў, якія зробленыя ў бальшыні шматкватэрных дамоў у перспектыве можна будзе зусім адмовіцца. Калі так здзейсніца, то можна будзе толькі радавацца, бо Беларусь – адна з сама засмечаных краін у Еўропе. Паводле падлікаў статыстыкаў на прасторах сінявокай нагрувашчана ўжо каля 40 мільёнаў тон неперапрацаваных бытавых адкідаў. Штогод гэтая агромністая маса павялічваецца на чатыры мільёны, а перапрацоўваецца паводле афіцыйных дадзеных толькі 15-20 адсоткаў. У развітых жа краінах гэты паказнік даходзіць да 90 працэнтаў.

Але прыгадалася мне тут, што ў Гародні кантэйнеры на раздзельнае смецце ўжо ўсталёўвалі ў рамках нейкага экалагічнага праекту. Прыкладам у цэнтральным парку Жылібера, зрабілі нібыта ўсё як належыць – дзіркі і напісы “шкло”, “папера”, “пластык”. Найбольш даверлівія і сумленныя грамадзяне так і началі старанна кідаць смецце ў адпаведныя дзіркі. Толькі неяк прыўзнялі мы з сябрам гэты прыгожы каляровы кантэйнер, а пад ім...агульны бак. Словам, усё адно ўсё ў адну кучу. Каб хацеў, такое не прыдумаў бы. Гэта ж трэба мець адпаведныя мысленні, каб так зрабіць. Прыкладна так, як у класічнай яшчэ з савецкага часу показцы. Прыйшлі людзі працаўцаў. Адзін капае ямкі, а другі старанна іх адразу засыпае. У першага пытаюць: “Што вы робіце? – “Ямкі для дрэўцаў капаю!”. – “А вы, другі, што?” – “Я не другі, я – трэці, а другі ня выйшаў на працу”. Так і з гэтымі кантэйнерамі. У нас жа за што ня возьмуцца – альбо раскрадуць, як тых дзяржаўныя чыноўнікі – міністр спорту і памочнік презідэнта – драўляныя сарціры падвышанай камфортасці скралі і завезлі на свае лецішчы. Альбо ўсё ідзе не праз галаву, а праз зусім іншае месца. Вось у той жа Гародні колькі ўжо гаворыцца

пра стварэнне гораду-музею, але як пачынаюць нешта рабіць, то нічога вартага з гэтага, як праві-

ла, не выходзіць. Якія б праекты не рэалізоўвалі, колькі б грошай не трацілі. Вось паставілі гадоў два таму побач з інфармацыйным турыстычным цэнтрам на вуліцы Ажэшкі турнікет для “паркоўкі” ровараў – за гэты час аніводнага ровара там і блізка не стаяла. Бытм жа раварыстам па горадзе ездіць няма дзе, скачуць яны бедныя з ходнікаў на праезную частку і назад, мучацца. І роварны рух развіваецца сам па сабе, сярод аматараў і без удзелу дзяржаўных асяродкаў.

Што датычыць той жа чысціні беларускіх гародоў, якой так любяць хваліцца дзяржаўныя ідэолагі, то яна трymаецца найперш на катаржнай працы

шматлікіх дворнікаў, якія абавязаны ў кожную пару году выходзіць на працу яшчэ сярод ночы, асабліва шмат ім клопату зараз, заснежанай зімой. За час змены такі дворнік у больш цёплую пару абавязаны прыбіраць амаль няспынна. А вось культура самых жыхароў, выхаваных яшчэ савецкай сістэмай, на роўні дзікуноў. Моладь жа, якая вырасла ўжо пры новым рэжыме, смецці проста бесперапынна.

Так часам хочацца пахваліць цяперашнюю ўладу хоць за што, але ніяк не атрымліваецца. Вось сталі ў аўтобусах Гародні прапагандаваць мінуўшчыну і культуру гораду, рубрыку добрую прыдумалі “Жывая гісторыя”. Нават пабеларуску запусцілі гэты асветніцкі праект, але і тут не абышлося без лыжкі дзёгцю амаль у кожным гукаўным роліку. То вымаўленне беларускіх словаў няправільнае, то праўда гістарычная не сказана да канца. А цяпер сталі ўжо новыя рэкламныя ролікі пускаць па-расейску, пекракручваючы на маскоўскі лад імёны гістарычных асобаў. І ўсё гэта таму, што людзі робяць нязгодна з тым, што думаюць. Бо найперш трэба любіць сваё, шанаваць сваё, тады гэта будзе арганічна, натуральна і шчыра. Найперш трэба адсартаваць ўсё ў мазгах і выкінуць на сметнік чужую ідэалогію. І тады можа ўсё спаквала і стане на месца...

Уладзімір Хільмановіч

Становіща палітычных зняволеных у Беларусі крытычнае, свабода 40 актыў-стаў сур'ёзна абмежаваная

Міжнародная Федэрацыя за права чалавека (FIDH) і яе сяброўская арганізацыя ў Беларусі Праваабарончы цэнтр «Вясна» выказваюць глыбоке абурэнне масавымі і сістэматычнымі актамі ціску і рэпрэсій, якім падвяргаюцца як палітычныя зняволеныя, так і людзі, абмежаваныя ў свабодзе па палітычных прычынах.

Нягледзячы на тое, што 14 лютага 2013 года намеснік генпракутора Беларусі Аляксей Стук заявіў на прэс-канферэнцыі, што ўмовы ўтрымання палітычных зняволеных у турмах і калоніях Беларусі такія ж, як і ва ўсіх астатніх асуджаных, факты, сабраныя нашымі арганізацыямі, з відавочнасцю кажуць пра адваротнае.

11 чалавек, якія знаходзяцца ў зняволенні па палітычных матывах, пастаянна падвяргаюцца пакаранням, якія рэзка пагаршаюць і без таго нялёгкія рэжымы іх утрымання, абмяжоўваюць іх сродкі да існавання, якасць харчавання і медыцынскай дапамогі. Пазбаўленне спаткання ў са сваякамі, абмежаванне карэспандэнцыі і пастаянны ціск з мэтай атрымання прашэння пра памілаванне дапаўняюць фізічныя выпрабаванні психалагічнымі і набліжаюць умовы ўтрымання да жорсткага і зневажальнага чалавечую годнасць абыходжання, забароненых арт. 7 і 10 Міжнароднага Пакта аб грамадзянскіх і палітычных правах і арт. 16 Канвенцыі супраць катавання ў іншых жорсткіх, бесчалавечных ці прыніжаючых годнасць відаў абыходжання і пакарання. Пры гэтым абмежаваны доступ да адвакатаў, калі часцей за ўсё сустрэчы адбываюцца ў прысутніцтве канвою, не дазваляе бяспечна перадаваць інфармацыю пра ўсе выпадкі ціску.

FIDH і ПЦ "Вясна" звяртаюць увагу, што акрамя 11 палітычных зняволеных, свабода шэрту грамадзян Беларусі, якія не знаход-

зяцца ў месцах зняволення, у цяперашні час сур'ёзна абмежаваная з прычыны іх асуджэння або пераследу па палітычна матываваных кримінальных спраўах. Гэта датычыцца на момант публікацыі 40 чалавек.

У дачыненні да 25 памілаваных

нага прыцягнення да кримінальнай адказнасці і пазбаўлення волі.

Так, у дачыненні да трох актыў-істаў на падставе адміністратыўных спагнанняў, вынесеных судамі ў сувязі з іх грамадской дзеянасцю ў 2012 г., быў устаноўлены профілактычны нагляд з боку органаў унутраных спраў. Гэта азначае, што яны абавязаныя знаходзіцца дома ў начны час, не могуць выязджаць за межы населенага пункта без дазволу адказнага органа, на іх распаўсяджаецца шэраг забаронаў, у тым ліку на наведванне публічных месцаў і інш., што істотна абмяжоўваюць іх свабоду. Парушэнне гэтага рэжыму можа пацягнуць паўторнае прыцягненне да кримінальнай адказнасці і пазбаўленне волі. Випадкі Васіля Парфянікова, у траўні 2012 прысуджанага да 6 месяцаў арышту, або Паўла Вінаградава, 28 лютага прысуджанага да 7 сутак арышту за парушэнне рэжыму профілактычнага нагляду, паказваюць, што гэта пагроза цалкам рэальнай.

FIDH і ПЦ "Вясна" прадстаўляюць аналітычную запіску, якая наглядна дэманструе сістэматычныя рэпрэсіўныя дзеянні ў дачыненні да асобаў, якія адбываюць і ўжо адбылі пакаранне за сваю палітычную ці праваабарончую дзеянасць. Гэты дакумент быў перададзены Спеціяльному дакладчыку у па Беларусі пры Савеце па

і вызваленых датэрмінова палітычных зняволеных, пасля іх выхаду на волю ў 2011-2012 гг., не была пагашаная судзімасць, што пазбаўляе іх шматлікіх грамадзянскіх і палітычных правоў, у тым ліку балатавацца на выбарах ці займаць пасаду дзяржаўнага служчага. Яны знаходзяцца на профілактычным уліку органаў унутраных спраў, які дазваляе супрацоўнікам міліцыі рэгулярна наведваць іх. Пры прыцягненіі да адміністратыўнай адказнасці тройчы на ??працягу года ім пагражае ўстанаўленне профілактычнага нагляду, з больш сур'ёznімі абмежаваннямі і магчымасцю паўтор-

правах чалавека ААН, Еўрапейскому камісару па пытаннях пашырэння і палітыкі добрауседства Штэфана Фюле, адпаведным тэматычным інстанцыям ААН, АБСЕ і іншым міжнародным механізмам па абароне правоў чалавека.

«Пасля хвалі рэпрэсій, якая ўзнялася пасля презідэнцкіх выбараў 19 снежня 2010 г., уладам Беларусі ўжо мала проста адправіць чалавека ў турму за яго палітычную альбо грамадзянскую дзеянасць, ім трэба маральна растапатыць, зневажыць чалавека. Для дасягнення гэтых мэтаў улады не грэбуюць нікімі метадамі ціску: ад прыменення дысцыплінарных спагнанняў і аблежаванняў да арганізаваных правакацый з боку іншых зняволеных», - заяўіў Валянцін Стэфановіч, намеснік старшыні Праваабарончага цэнтра «Вясна».

«Сабраныя матэрыялы несумненна даказваюць, што, сурова караючы за любыя актыўныя праявы іншадумства, рэжым не толькі не мяняе сваю палітыку, але і не даваўляе ўладу на волю, працягваюць заставацца мішенню рэпрэсій, а тыя, хто ўсё ж такі выйшаў на волю, працягваюць заставацца закладнікамі ўладаў, у любую хвіліну рызыкуючы зноў апынуцца за калочым дротам. Мэта ўладаў - выкарыстаць жыццё і свободу актыўісту для палітычнага гандлю, а таксама паспрабаваць прадухіліць іх вяртанне да нармальнага жыцця ў выпадку вызвалення», - адзначыла Суэр Белхасэн, Прэзідэнт Міжнароднай Федэрацыі за права чалавека (FIDH). «Пазбаўленыя свабоды людзі працягваюць заставацца мішенню рэпрэсій, а тыя, хто ўсё ж такі выйшаў на волю, працягваюць заставацца закладнікамі ўладаў, у любую хвіліну рызыкуючы зноў апынуцца за калочым дротам. Мэта ўладаў - выкарыстаць жыццё і свободу актыўісту для палітычнага гандлю, а таксама паспрабаваць прадухіліць іх вяртанне да нармальнага жыцця ў выпадку вызвалення», - адзначыла Суэр Белхасэн.

Міжнародная Федэрацыя за права чалавека (FIDH) і Праваабарончы цэнтр «Вясна» патрабуюць ад уладаў краіны спыніць гэтую ганебную практику; вызваліць і зняць судзімасць з усіх незаконна асуджаных, а таксама перагледзець справы, у якіх відавочны палітычны складнік, і зняць з раней вызваленых ахвяраў палітычна матываванага пераследу ўсе аблежаванні ў правах.

Вынікі маніторынгу месцаў прымусовага ўтрымання ў Беларусі

1 красавіка ў Менску Праваабарончы цэнтр «Вясна» прэзентаваў «Справаудачу па выніках маніторынга месцаў прымусовага ўтрымання ў Рэспубліцы Беларусь». Яна падрыхтаваная ў супрацы з вопытным экспертом, юристам з вялікай адвакацкай практыкай Паўлом Сапелкам.

Справаудача ахоплівае перыяд пасля прэзідэнцкіх выбараў 2010 года, які адзначыўся хвяляй рэпрэсіяў супрацы палітычных дзеячаў, праваабаронцаў, журналістаў, грамадскіх актыўістаў. Інструментам падаўлення апанентаў улады стала іх масавае асуджэнне да пазбаўлення і аблежавання волі, а таксама да кароткатэрміновага адміністратыўнага арышту.

Палажэнне асуджаных і падвергнутых адміністратыўнаму спагнанию пагаршаецца сістэмнымі проблемамі месцаў прымусовага ўтрымання.

Па выніках маніторынгу праведзены аналіз такіх проблемаў - як у частцы недахопаў айчыннага пенітэнцыярнага заканадаўства, так і ў частцы заганаў правапрымяняльнай практыкі. Заканадаўства і практыка яго прыменення аналізуецца з пункту гледжання выканання дзяржавай абавязкаў, замацаваных Канстытуцыяй Рэспублікі Беларусь і абавязковымі для Беларусі Пактам аб грамадзянскіх і палітычных правах, Мінімальнымі стандартнымі правіламі абыходжання са зняволенымі ААН, іншымі дакументамі.

У справаудачы нададзена ўвага парыўнальнаму аналізу нормаў права Беларусі і розных дзяржаў, якія дасягнулі прагрэсу ў выкананні задачаў пенітэнцыярнай сістэмы.

Сярод проблемаў у выданні ў прыватнасці асвятляюцца:

Грамадзянская і палітычная права зняволеных

Права на жыццё. Недатыкальнасць асобы

Катаванні і іншыя акты жорсткага, бесчалавечнага, зневажаючага годнасць абыходжання і пакарання

Павага асабістай годнасці

Удзел у выбарах

Свабода асацыяцый

Судовая абарона. Дзяржаўная пошліна

Права на юрыдычную дапамогу

Неправавое падаўжэнне тэрміну зняволення і неабгрунтаванае ўзмацненне жорсткасці рэжыму ўтрымання

Сацыяльныя і эканамічныя права зняволеных

Медыцынскае абслугоўванне зняволеных

Аналіз асobных відаў месцаў прымусовага ўтрымання грамадзян у Беларусі

Беларусь і Арганізацыя Аб'яднаных Нацый

Як адзначыў падчас прэзентацыі Павел Сапелка, гэтая аналітычная справаудача – толькі першы крок, і праца па дадзенай проблеме будзе працягвацца, усе закранутыя пытанні будуць даследвацца і наадалей больш паглыблена і шырока.

Сцэнар

Здавалася ўжо, што надышоў твой кароткі перыяд, калі на беларускую палітычную сцэну прыйшоў зацішак. І будзе твой зацішак доўжыцца аж да чарговых выбараў. Ну а галоўныя акцёры, здавалася, або пайшли адпачываць, або пачалі працаваць над новымі ролямі ў чарговым спектаклём.

Было толькі не ясным некалькі дробных рэчаў – ці ўжо падрыхтаваны сцэнар новага серыялу і які гэта будзе жанр, камедыя ці трагедыя. Паколькі меладрама або трывлер ўжо даўно не цікавіць гледачоў. И не толькі беларускіх, але найперш не беларускіх.

Але ж не. Зацішак не адбыўся. Бо паводле закону жанру гледачоў увесь час трэба трymаць у вострай напрузе. Не даваць ім часу падумаць пра ўжо ўбачанае. Не дапускаць, каб яны змаглі абмеркаваць што ўбачылі раней і нечакана для сябе прыйшлі да высновы, што больш творы гэтага сцэнарыста ў пастаноўцы дадзенага рэжысёра з удзелам канкрэтных акцёраў іх ужо не цікавяць.

Для поспеху усялякага, у тым ліку і нават самага бяздарнага твору, перад гледачом увесь час трэба рэкламаваць толькі канкрэтныя прозвішчы і ўжо пазнавальныя твары. Каб гледач і ў думках не мог уяўіць, што нехта можа выканаць гэтыя ролі лепш.

І вось ужо зноў пачаўся новы серыял з стальным сцэнарам. Адна частка вядучых апазіцыйных палітыкаў Беларусі шчодра дарыць беларускаму насельніцтву “больш Еўропы”, не менш шчодра прапаноўваючы ўладзе годнае і нават ганаровае выйсце з нібыта безвыходнай для тых сітуацыі. Ініцыятыва цікавая ў першую чаргу тым, што агучана нечакана, не ў сувязі з будучымі выбарамі. Другая і іншая часткі палітычнай эліты ад апазіцыі абураныя выходкай першых. Але для

простага абывацеля яны ўжо здаюцца другаснымі, разгубленымі і адгуляўшымі свае ролі. И не толькі таму, што ініцыятыва не на іхнім баку.

Што там тая ініцыятыва. Яна нішто ў параўнанні з тым, што рэжысёр галоўныя ролі прапанаваў іншым. Ініцыятыва ўсяго толькі частка сцэнару, які ў кожным фільме выконвае канкрэтныя актор, і якога заўсёды можна замяніць на другога. І гэта рэжысёр выбірае, хто больш падыходзіць для канкрэтнай ролі.

Таму ў палітычным серыяле зусім не важна хто акцёры. Ды нават не так важна хто рэжысёр. Найбольш загадковым, таямнічым і цікавым ёсьць пытанне хто напісаў сцэнар! І дзе гэты таямнічы аўтар? Чаму не хоча сабе славы і ўсю яе цалкам аддае акцёрам? Можа таму, што добра ведае, што аніякай славы гэты спектакль не прынясе. Хаця ненайлепшую імітацыю прэмii “Оскар” або “Залатая паль-

блаклая гульня, як і тая добрая ініцыятыва, у палітычным спектаклі ёсьць усяго толькі часткай сцэнару. И трэба мець добры талент, каб згуляць кепска.

Віна акцёраў не ў тым, што сцэнар кепскі, а ў тым, што многія з іх пагаджаюцца на ўдзел у серыяле не дачытаўшы сцэнар да канца. А часам і не ўбачыўшы яго. Акцёры, як і ўсе таленавітыя людзі свету, неверагодна ранімыя людзі. Многія з іх хворыя на славу, іншыя сапраўды лічаць свой геній найвязлікшым. И шчыра не разумеюць, чаму рэжысёр выбраў на іх думку не проста меньш вартага, а поўную бездар, выскачку і недавучку, ня здольную нават правільна вымавіць фразу “На стол пададзена”. Ну а некаторыя проста дагаджаюць рэжысёру, бо такі іх акцёрскі хлеб.

Толькі вось з гісторыі кінематографа вядомыя факты, калі акцёры адмаўляюцца ад здымкаў з-за кепскага сцэнару. У такіх акцёраў не лёгкі лёс. Яны не займаюцца высмейваннем майстэрства калег, не абражаютак рэжысёраў і сцэнарыстаў. А проста робяць сваю справу.

Менавіта такія акцёры з часам становяцца не толькі самымі любімымі героямі фільмаў, але і рэжысёрамі, і сцэнарыстамі, і часам здымоўцамі свой фільм па сваім сцэнары з сабой у галоўнай ролі. И фільм становіцца агульнанародным. Але каб стаць такім, трэба быць сапраўднай зоркай.

Віктар Сазонаў

мавая галузя”, за ненайлепшую імітацыю акторскага майстэрства нехта можа і атрымаць.

У недасведчаных людзей нават можа ўзнікнуць пытанне, чаму за кепскую гульню нехта атрымае прэмюю. Але ж уся справа менавіта ў тым, што акцёр не вінаваты ў благім фінале. Кепскі фінал ды

Каляндар памятных і круглых датай Гарадзеничыны на травень 2013 году

4 траўня

150 гадоў таму (1863) – У бай пад Дубічамі (цяпер Летуві) загінуў Людвік Нарбут, адзін з кіраунікоў вызвольнага паўстаньня 1863 году.

5 траўня

45 гадоў таму (1968) – У Дзяртлаве адчынены музей народнай славы.

35 гадоў таму (1978) – Адкрыўся Гарадзенскі Дзяржавны ўніверсітэт імя Янкі Купалы.

7 траўня

Свята абрааза
Маці Божай Жыровіцкай.

13 траўня

Свята Гарадзенскай грэцка-каталіцкай парафii Зьяўлення Маці Божай у Фарціме.

14 траўня

400 гадоў таму (1613) – Мястэчка Жыровічы атрымала Магдэбургскае права.

18 траўня

Міжнародны дзень музеяў.

19 траўня

Свята Слонімскай грэцка-каталіцкай парафii Святой Троіцы.

21 траўня

325 гадоў таму (1688) – У Дзяртлаве нарадзіўся Мікалай Фаўстын Радзівіл, дзяржавны і вайсковы дзеяч ВКЛ.

90 гадоў таму (1923) – У в. Равяцічы (Наваградзкі р-н) нарадзіўся Міхась Капціловіч (памёр у Наваградку ў 1990-ых), настаўнік, удзельнік Саюзу Вызваленія Беларусі, вязень савецкіх канцлягераў.

22 траўня

150 гадоў таму (1863) – У Вільні за падтрымку паўстанцаў расейскімі карнікамі расстраляны ксёндз Станіслаў Ішора. Служыў вікарнем у жалудоцкім касцёле.

150 гадоў таму (1863) – Пераможны бой паўстанцікі атрадаў з расейскімі карнікамі ля вёскі Кадыш (Гарадзенскі р-н).

23 траўня

125 гадоў таму (1888) – У Гарадні нарадзіўся Ка́раль Румель, першы алімпіец з Беларусі (гульні 1912, Стокгольм), коннік-спартовец.

24 траўня

Дзень славянскай пісьменнасці.

150 гадоў таму (1863) – У Вільні за чытаньне ў Вавёрскім касцёле (Лідзкі р-н) Маніфэсту паўстання расстраляны ксёндз Раймунд Зямацкі.

50 гадоў таму (1963) – У Гарадні нарадзіўся Зыміцер Кісель, беларускі грамадзкі дзеяч, журналіст

30 гадоў таму (1983) – У Лёндане памёр Павал Навара, удзельнік БКА, дзеяч эміграцыі (Вялікабрытанія). Вучыўся ў Наваградзкай настаўніцкай семінарыі. Нараджэнец в. Купіск (Наваградзкі р-н). Пахаваны на могілках ур-не Фінчлі ў Лёндане.

25 траўня

145 гадоў таму (1868) – У Ваўкаўыску нарадзіўся Давыд Яноўскі, адзін з мацнейшых шахматыстаў сьвету канца 19-нач. 20 ст., з 23 гадоў жыў у Францыі і ЗША.

145 гадоў таму (1898) – У Ленчыцах (Польша) нарадзіўся Канстанцін Кіслы, беларускі праваслаўны, грамадска-культурны дзеяч, кампазітар і дырыжор. У пачатку 1930-ых жыў і дзеяў у Слоніме.

26 траўня

140 гадоў таму (1873) – Памёр Міхail Дзымітрыеў (нар. у 1832 у Пецярбургу), расейска-беларускі этнограф, фальклорыст, пэдагог. Быў дырэктарам гімназіі ў Наваградку, першым дырэктарам (1867-73) Гарадзенскай дырэкцыі народных вучылішчаў. Пахаваны ў Гарадні на старых праваслаўных могілках.

31 траўня

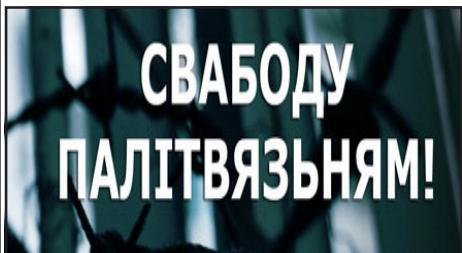
75 гадоў таму (1938) – Расстраляны Сямён Якубчык, беларускі гісторык, публіцыст. Нараджэнец в. Калантаі (Ваўкаўскі р-н).

Кожны аўторак у эфіры незалежнай радыёстанцыі “Радыё Рацыя” - праграма “Людзьмі звацца!”, якая асвятляе падзеі, датычныя правоў чалавека на Беларусі. Час выходу ў эфір – 15-05 (паўтор - серада 0:05-1:00 і субота 7:05-8:05). Таксама ў гэты час яе можна слухаць праз інтэрнэт на сایце www.racyja.com

Больш падрабязную праваабарончую інфармацыю па ўсёй Беларусі вы можаце атрымаць на сایце

www.spring96.org

На сایце
www.palitviazni.info
вы таксама можаце атрымаць інфармацыю пра палітычных зняволеных у Беларусі

Больш падрабязную праваабарончую інфармацыю па Гарадзеншчыне вы можаце атрымаць на сایце

www.harodniaspring.org

Праваабарончая інфармацыя і іншых рэгіёнаў Беларусі:

Берасце - www.brestspring.org

Віцебск - www.vitebskspring.org

Гомель - www.gomelspring.org

Магілёў - www.mahilyowspring.org

